

Prigovor vlasnika kuća za odmor (vikendica) u Starigrad Paklenici

Poštovana gospodo,

1. Primili smo Vaše dvije e-pošte od 6. srpnja 2004. i pitate kome se trebate obratiti jer ste bez ikakvih prava da se raspitate o tome kako su potrošeni novci (u Starigrad Paklenici) i kako utjecati svojim traženjima kako da se (ti novci) troše.
2. Lakonski odgovor na to pitanje je "Obratite se svojim zastupnicima u Hrvatskom saboru"
3. Međutim, potpisani smatra da Vaš prigovor zapravo zahtijeva detaljniji odgovor. Stoga ću pokušati da Vam elaboriram problem, ali ne u ime HUZP-a nego kao jedan od (11) osnivača HUZP-a (1997. godine) koji se kao volonter već sedmu godinu trudi ne samo odgovarati na (više od 2 000) pitanja i prigovore potrošača (u pisanom obliku), nego i djelovati u korist potrošača na općem planu.
4. HUZP je već 1998. godine izradio prvi nacrt *Zakona o zaštiti potrošača* i predao ga (urudžbirao) u pisarnici Ministarstva gospodarstva 'u daljnju proceduru'. Predstavnik HUZP-a sudjelovao je u Ministarstvu - kao volonter - u izradi i 'poboljšanjima' prvih 23 (nije zabuna !) nacrtu tog Zakona. Nakon toga Ministarstvo je smatralo da predstavnik udruge za zaštitu potrošača ne treba sudjelovati u daljnjem 'dotjerivanju' teksta, pa je bez sudjelovanja našeg predstavnika izradila 24., i 25. i 26. inačicu nacrtu Zakona. No, u proljeće 2000. godine - tj. čak tri godine nakon HUZP-ova prvog nacrtu - upućen je prijedlog Zakona Vladi RH koja ga je prosljedila (uz vlastite izmjene !) Hrvatskom saboru. HUZP taj prijedlog nije mogao prepoznati jer su mnoge bitne odredbe izmijenjene na štetu potrošača. Prijedlog Zakona je prošao prvo čitanje u Hrvatskom saboru. Pritom treba istaknuti da su svi zastupnici (stranke na vlasti i oporbe) prihvatili prijedlog, Drugo čitanje trebalo je uslijediti u roku od najviše 6 mjeseci. Međutim, do drugog čitanja nije došlo ! Zašto ? Zato što u Hrvatskoj s jedne strane nije bilo političke volje da se donese zakon koji će štititi potrošače, a s druge strane potrošači nisu bili (masovno) organizirani da dignu svoj glas (po uzoru na sindikate).
5. Zakon o zaštiti potrošača ipak je donesen (u lipnju 2003.), ali tek nakon što je to postala politička nužnost zbog udovoljavanja članku 74. *Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju*. Da nije bilo *Sporazuma*, Zakon o zaštiti potrošača očigledno ne bi ni do danas bio donesen

6. Dakle, Zakon o zaštiti potrošača stupio je na snagu 18. lipnja 2003., a u primjeni je od 8. rujna 2003.

Provedbene propise uz Zakon ministar je trebao donijeti do 18. rujna 2003., ali to nije uradio ni do današnjeg dana, što znači da kasni 10 mjeseci.

Vlada RH trebala je imenovati Vijeće za zaštitu potrošača najkasnije do 31. prosinca 2003., a to je imenovanje uslijedilo tek 20. svibnja 2004. (sa zakašnjenjem dužim od četiri mjeseca).

Prva (konstituirajuća) sjednica Vijeća održana je 6. srpnja 2004.

Hrvatski sabor trebao je do 18. prosinca 2003. donijeti Nacionalni program zaštite potrošača, ali ga ni do danas nije donio, jer mu ga Vlada RH nije predložila, a za Vladu je prijedlog Nacionalnog programa trebalo napraviti Ministarstvo gospodarstva.

Međutim, do današnjeg dana nije napravljen nacrt Nacionalnog programa, nego bi se o nacrtu tek trebalo raspravljati na 2. sjednici Vijeća (predvidivo) 20. srpnja 2004.

Zašto sve to navodim ?

Zato što bi Nacionalni program trebao predvidjeti način financiranja udruga za zaštitu potrošača. A financijska sredstva u državnom proračunu za rad i djelovanje udruga za zaštitu potrošača mogu se planirati tek nakon donošenja Nacionalnog programa.

Drugim riječima, za 2004. godinu takvih sredstava nema, pa se i tijela državne uprave i lokalne samouprave pozivaju na nepostojanje Nacionalnog programa pa odbijaju davati bilo kakva sredstva udrugama za zaštitu potrošača.

7. Da je postojao Nacionalni program, da je Vlada RH u propisanom roku imenovala Vijeće za zaštitu potrošača i da je ministar donio provedbene propise, udruge za zaštitu potrošača imale bi financijska sredstva za 'preživljavanje' i Vi biste imali kome da se obratite, jer bi udruge za zaštitu potrošača mogle 'dignuti svoj glas' i djelovati u korist i interese potrošača.

8. Međutim, iz svega što prethodi u ovom dopisu razvidno je:

- * da ne postoji politička volja da vlast udovolji opravdanim zahtjevima potrošača
- * da udruge za zaštitu potrošača još nisu stekle pravo građanstva
- * da se potrošači još nisu dovoljno udružili da bi mogli (masovno) nastupiti radi provođenja njihovih opravdanih zahtjeva
(HUZP nakon 6 godina ima tek nešto više od 1000 članova, iako je godišnja članarina samo 30 kuna !!!)
- * da **ne živimo u državi vladavine prava !**

9. Da biste bili upoznati kako se sve 'radi po zakonu' pojedinačno ćemo Vam pružiti odgovore na od Vas primljene prigovore.

9.1. Potrošnja **struje** se plaća po jedinstvenom *Tarifnom sustavu za usluge elektroenergetskih djelatnosti koje se obavljaju kao javne usluge* u cijeloj Hrvatskoj ("Narodne novine" br. 101/02, 121/02 i 129/02) prema kojoj kućanstva plaćaju 'stalnu mjesečnu naknadu' od 15 kuna.

Ništa nisu pomogli HUZP-ovi prosvjedi protiv tog 'paušala' (jer nismo imali 'kritičnu masu' članova).

Osim već spomenutog 'paušala' HUZP se zalagao za:

- * drugačija vremena 'skupe' (dnevne) i 'jeftinije' (noćne) tarife
- * 'jeftiniju' tarifu u poslijepodnevnim satima

* vikend tarifu

ali bezuspješno.

9.2. Voda se plaća prema odlukama komunalnih poduzeca

Te se odluke donose u skladu s odredbama *Zakona o komunalnom gospodarstvu* ("Narodne novine" br. 26/03 i 82/04), a pri svakoj promjeni cijene komunalno poduzeće dužno je pribaviti prethodnu suglasnost poglavarstva jedinice lokalne samouprave. Ako se poglavarstvo ne očituje u roku od 15 dana, smatra se da je suglasnost dana. To znači da mjesno stanovništvo odlučuje o cijeni vode, te o načinu obračunavanja i naplati te usluge, a 'vikendaši' nemaju bilo kakva utjecaja.

HUZZP je u veljači 2001. godine uputio prijedlog Ustavnom sudu RH za ocjenu ustavnosti odredbe koja lokalna poduzeća ovlašćuje na donošenje (vlastitih) Odluka o obračunavanju i naplati usluge oskrbe vodom i predloženo je ukidanje te odredbe.

Međutim, unatoč višestrukim pozornicama Ustavnom sudu RH, to vrhovno tijelo nije HUZZP-u uputilo bilo kakav odgovor. HUZZP i dalje (više od tri godine) čeka da Ustavni sud RH razmotri naš prijedlog.

9.3. Komunalna naknada također je propisana u *Zakonu o komunalnom gospodarstvu* i predstavlja prihod proračuna jedinice lokalne samouprave.

Na, za razliku od 'anarhije' kod obračuna i naplate usluge isporuke vode, za komunalnu naknadu je u Zakonu točno propisan način utvrđivanja i naplate komunalne naknade, uključujući odrednice o vrijednosti boda, koeficijentu zone i namjeni komunalne naknade (prema Programu održavanja komunalne infrastrukture koji je dužno donijeti predstavničko tijelo lokalne samouprave.)

A to znači da u poglavarstvu građanin (a to je i 'vikendaš') ima pravo uvida u Program, raspored sredstava (iz službenih glasila) i potrošnje (iz godišnjeg i periodičnog izvještaja o poslovanju tijela lokalne samouprave).

9.4. Slivna vodna naknada (skraćeno: **vodna naknada**) uređena je *Zakonom o financiranju vodnog gospodarstva* ("Narodne novine" br. 107/95, 19/96 i 88/98)

Taj 'harač' služi za financiranje poslova kojima se ostvaruje upravljanje vodama i sav prihod ide u proračun "Hrvatskih voda".

U *Odluci o minimalnim stopama i visinama slivne vodne naknade* ("Narodne novine" br. 8/97) vidljivo je da se vodna naknada plaća za:

- * poljoprivredno zemljište i zemljište pod šumama i šumsko zemljište
 - * zemljište pod ribnjacima za prirodni uzgoj ribe s pripadajućim površinama
 - * građevinsko zemljište na kojem se nalazi poslovni prostor, skladišni i ostali manipulativni prostor
 - * zemljište pod željezničkim prugama s pripadajućim površinama
 - * zemljište pod cestama (zemljani pojas)
 - * stambene zgrade i stanovi u naseljima s uređenim građevinskim zemljištem koje se takvim smatra prema Zakonu o komunalnom gospodarstvu (korisna površina stana)
 - * poslovne prostorije i druge nekretnine koje se koriste za obavljanje gospodarskih i drugih djelatnosti (industrija, raz. gospodarske djelatnosti, banke, ustanove i dr.)
 - * nekretnine komunalnog značenja, sportske objekte i druge nekretnine u javnoj uporabi
- Na upit HUZZP-a je li se vodna naknada plaća i za garaže, primili smo pozitivan odgovor.

9.5. Zbrinjavanje komunalnog otpada (**odvoz smeća**) trebalo bi biti uređeno u *Zakonu o otpadu* ("Narodne novine" br. 151/03).

Međutim, iako u *Zakonu* (članak 3.) piše da će ministar zaštite okoliša pravilnikom propisati način postupanja s pojedinim vrstama otpada - a taj rok je protekao 1. svibnja 2004. - do današnjeg dana ministar pravilnik nije donio, pa komunalna poduzeća i dalje obračunavaju i naplaćuju zbrinjavanje komunalnog otpada na isti način kao što to rade kod vode (v. t. 9.2.).

9.6. Porez na kuće za odmor (**porez na vikendice**) propisan je u *Zakonu o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave* ("Narodne novine" br. 117/93, 69/97, 33/00, 73/00, 127/00, 59/01, 107/01, 117/01, 150/02 i 147/03)

Obračun i način plaćanja poreza na kuće za odmor uređuje se odlukom općine ili grada. Taj porez pripada općini ili gradu na čijem se području nalazi kuća za odmor, a visina tog poreza - u rasponu od 5 do 15 kuna po jednom četvornom metru korisne površine - propisuje svojom odlukom općina ili grad

9.7. Boravišna pristojba (**boravišna taksa**) propisana je *Zakonom o boravišnoj pristojbi* ("Narodne novine" br. 35/95, 42/95, 52/95 i 64/00)

Boravišna pristojba je prihod turističkih zajednica (i ne smatra se porezom kao što je to slučaj kod kuća za odmor), a ne pripada jedinici lokalne samouprave.

Boravišnu pristojbu plaća vlasnik kuće ili stana za odmor u turističkom mjestu i sve osobe koje borave u toj kući ili stanu.

Vlasnik kuće ili stana za odmor i članovi njegove uže obitelji (supružnik, djeca, pastorčad, usvojenici, roditelji i usvojitelji) plaćaju boravišnu pristojbu umanjenu za 70 posto, a može boravišnu pristojbu platiti u paušalnom iznosu.

10. U potpunosti se slažem s Vama da gosti hotela neposredno ne plaćaju namete iz t. 9.1. do 9.6. Oni izravno plaćaju samo boravišnu pristojbu, dok **hotel** plaća struju, vodu, komunalnu naknadu, vodnu naknadu, odvoz smeća i porez na dohodak (a možda i porez na dobit), pa to uračunava u cijenu svojih ugostiteljskih usluga (hotel, restoran bar, ...)

11. Shvaćamo Vaše nezadovoljstvo što u Starigradu Paklenici šaćica ljudi zimi odluči da Vam digne porez(?), grade ceste u Velebit do svojih sela, betoniraju plažu i prave veliku pozornicu, preseljavaju tržnicu na neodgovarajuće mjesto bez higijenskih uvjeta i indirektno tjeraju da kupujete u njihovim skupim trgovinama

Utvrdili ste da je plaža sve manje i da nisu čiste, da nemaju tuševa, da se parkiraju putnička vozila (automobili) uz Vaše ručnike i glave, da nema šetalište uz more, da privatnici uzurpiraju obalu i ne dopuštaju da se kupate, itd. itd

12. No, povratno bih bio zadovoljan da mi javite jeste li se zbog nepravilnosti kao potrošač, odnosno građanin, pisanom (i potpisanom ili anonimnom) prijavom ili podneskom s prigovorom odnosno upitom obratili na neki od sljedećih naslova (te na taj način dali Vaš osobni doprinos u stvaranju države vladavine prava):

* Državni inspektorat

* Građevinska inspekcija (Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva)

* Sanitarna inspekcija (Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi)

* Poljoprivredna inspekcija (Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva)

* Komunalno redarstvo

* Gradsko poglavarstvo

i jeste li od njih primili odgovor.

Naime, ako se mi potrošači nećemo (i osobno) zalagati da se isprave nepravilnosti, nitko to neće uraditi umjesto nas

13. Ako pak ne znate koje je tijelo državne uprave, odnosno lokalne samouprave mjerodavno za neki Vaš konkretan prigovor, rado ćemo Vam pružiti savjet odnosno usmjeriti Vas ako to od nas zatražite

14. Što se tiče Vašega možebitnog nezadovoljstva s nekim od zakonskih rješenja iz t. 9.1. do 9.7. upućujemo Vas da se obratite zastupniku Hrvatskog sabora ili nekom od klubova zastupnika u Hrvatskom saboru radi postupanja u skladu s člankom 129., stavka 1. *Poslovnika Hrvatskoga sabora* ("Narodne novine" br. 6/02, 41/02, 91/03 i 58/04) koji glasi:

"Pravo predlagati zakone ima svaki zastupnik, klubovi zastupnika i radna tijela Sabora te Vlada."

A ta se odredba odnosi i na prijedloge za izmjene i dopune zakona.

15. HUZP je neovisna, neprofitna, nevladina i **izvanstranačka** organizacija koja zahvaljujući volonterskom (dakle neplaćenom) radu svojih aktivista educira, usmjeruje i savjetuje potrošače, što činimo i ovim našim dopisom.

A kao izvanstranačka organizacija HUZP nema legitimitet obraćati se zastupnicima odnosno klubovima zastupnika.

16. Koristimo prigodu pa Vam u prilogu šaljem Pristupnicu s naputkom ako se odlučite učlaniti u HUZP koji svoje djelovanje i materijalne troškove pokriva iz prikupljene članarine. Članarina za kalendarsku 2004. godinu iznosi 30 (trideset) kuna.

S poštovanjem

član Upravnog odbora HUZP-a

Alan MILER

Prilog: kao u dopisu